

Studiu comparativ privind dinamica peisajelor geografice în localitățile Dorna Candrenilor-Dealul Floreni și Pojorâta între anii 1856-2005

Mrd: Vasile - Ștefan GRĂMADĂ, Diana - Sofia GRAUR

Cuvinte cheie: *Dorna Candrenilor, Pojorâta, peisaje geografice, dinamică a peisajelor, morfologii orizontale, morfologii de vale.*

Abstract: The paper "*Comparative study on dynamics of geographic landscapes in cities of Dorna Candreni-Dealul Floreni and Pojorâta between 1856-2005*" aims to highlight a number of peculiarities of dynamic geographic landscape in the three places mentioned in the title of this paper. Both Dorna Candreni – Dealul Floreni and Pojorâta are two villages of the mountains from Bucovina, whose significant dynamic occurred after the 1775 with the establishment of the austro-Hungarian Government in Bucovina.

The three villages analyzed in this study were and are dominated by the abundance of green landscape dominant either of the forest or the pastoral landscape, as a result of specific local natural mountain area of Bukovina. The three towns had a natural evolution of the ascension of the cultural residential and the anthropic landscape, instead the natural landscape areas have lost from its extent, through its conversion into an area with increasing human population and the diversification of human society's needs in economic development trend.

The paper also highlights a number of different geographical landscape dynamics in the two villages, generated mainly by the relief the depression in Dorna Candreni and valley in Pojorâta. The vectors represented by the communication axes have directed the territorial extension in time of the two towns, and also the private property factor has put its mark on the landscape dynamics of Candreni and Pojorâta.

Acceptat spre publicare on-line: 12.09.2014

1. Introducere, Scopul lucrării și metodologia utilizată

Dorna Candrenilor și Pojorâta sunt localități de reședință a comunelor omonime, situate în zona montană a județului Suceava din zona Bucovinei. Dorna Candrenilor este o localitate așezată în Depresiunea Dornelor drenată de râul Dorna, iar Pojorâta este o localitate de vale, așezată pe valea Râului Putna la confluența acestuia cu Râul Moldova.

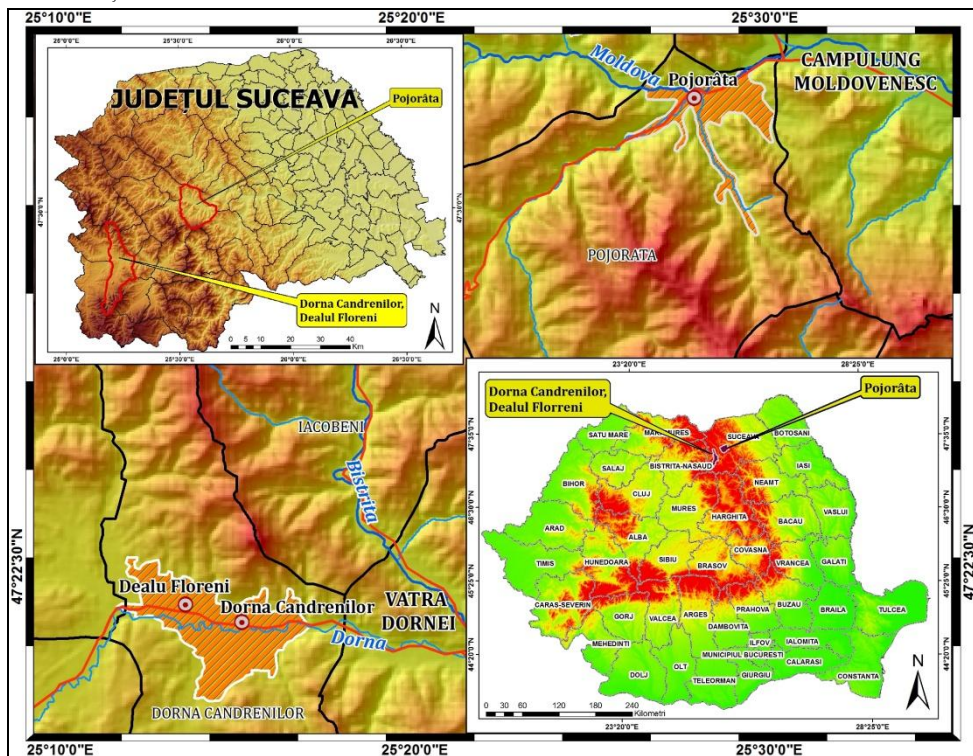

Fig. 1.1. Poziția geografică a localităților Dorna Candrenilor și Pojorâta;

Scopul acestui studiu se remarcă prin expunerea factorilor naturali și antropici locali, care au dus la structura morfologică și fiziologică a celor două localități de la începutul perioadei de analiză anul 1856 și până în anul 2005, conform produselor cartografice prelucrate.

Ca metodologie utilizată în elaborarea acestui studiu am parcurs o serie de etape precum:

- Georeferențierea produselor cartografice în proiecția Stereo 70;
- Delimitarea arealului de studiu, în conformitate cu extinderea intravilanului pentru fiecare perioadă de analiză;
- Digitizarea și prelucrarea tipurilor de suprafețe de teren și asocierea acestora, cu peisajele geografice corespondente în programe SIG;

- Elaborarea lucrării

2. Rezultate și discuții

2.1. Situația la nivelul anului 1856

Anul 1856 găsește cele trei localități sub guvernare austriacă, localități slab populate fie cu băștinași ai zonei fie cu români fugiți din Ardeal (românii din Transilvania fiind tratați mai prejudicios față de românii din Bucovina).

Astfel și toponimele localităților se prezintă sub altă formă, vom enumera așadar câteva aspecte teritorial-morfologice caracteristice perioadei anului 1856 în cele trei localități:

Dorna Kandreny-Dialu Floreny în anul 1856

- Localitate sub ocupație austriacă;
- Abundența peisajului de dominantă verde, dintr-un total de 7,99 km², doar 0,01 km² (0,12%) este reprezentat de peisajul cultural rezidențial;
- Vectorii de extindere a vetrei de sat sunt: morfologia locală și factorul de proprietate ce au permis dezvoltarea localităților dornene pe domenii ale morfologiilor orizontale.

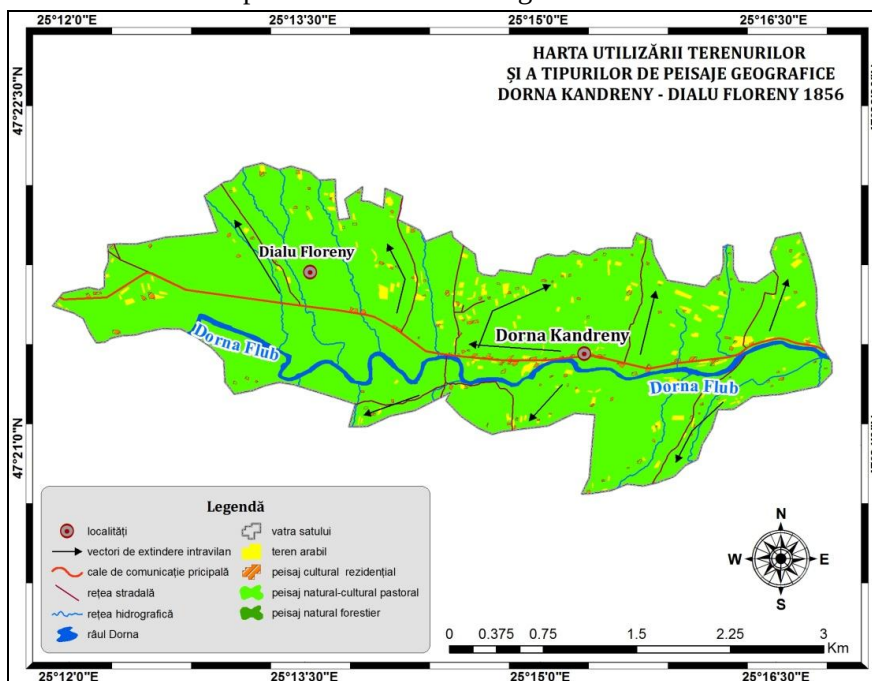

Fig. 2.1.1. Structură peisagistică reprezentată cartografic în Dorna Kandreny-Dialu Floreny anul 1856;

Pozoritta în anul 1856

- Localitate sub ocupație austriacă;
- Predomină peisajul de dominantă verde, dintr-un total de 6,04 km², doar 0,24 km² (4,03%) este reprezentat de peisajul cultural rezidențial;
- Vectorii de extindere a vetrei de sat sunt: valea și căile de comunicații care urmează firul văilor, dispunerea proprietăților pe morfologii de vale a generat așezarea gospodăriilor pe sistem de bretele;

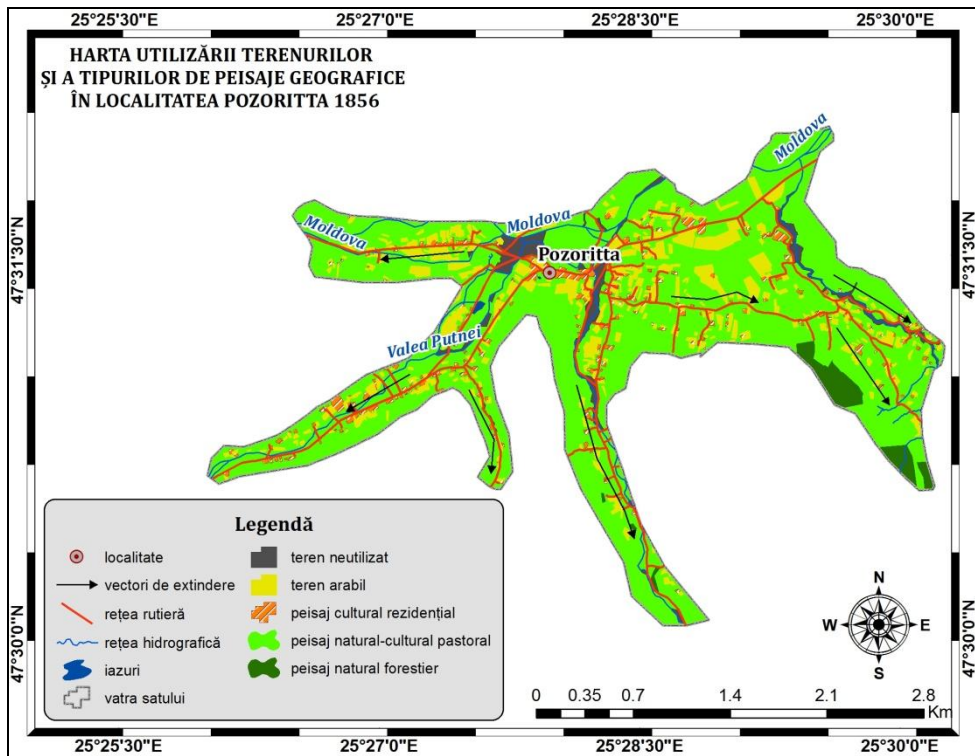

Fig. 2.1.2. Structură peisagistică reprezentată cartografic în Pozoritta anul 1856;

2.2. Situația la nivelul anului 1982

Profilul economic al localităților studiate s-a schimbat odată cu instaurarea regimului communist în România. Politicile de industrializare, sistematizare a satului românesc și politici pro-nataliste au dus la schimbări majore în structura și morfologia satului românesc de munte și nu numai.

Astfel se păstrează dominanța peisajului natural de dominantă verde dar, se diminuează proporțional în detrimentul spațiilor antropizate fie ele rezidențiale sau industrial-miniere, agrar-industriale, căi de comunicații și altele.

Astfel vom prezenta o perspectivă de ansamblu a celor trei localități la nivel structural și funcțional în anul 1982:

Dorna Cadrenilor-Dealul Floreni în anul 1982

- Apar elemente de amenajare teritorială specifice sistemului socialist (fermă de bovine - CAP);
- Se păstrează abundența peisajului de dominantă verde 90,75% , spațiul intravilan s-a dezvoltat cu aproximativ încă 8 km², din care 5,69% se încadrează în peisajul cultural rezidențial;
- Vectorii de extindere se păstrează pe domenii ale morfologiilor orizontale conforme cu moștenirile din generație în generație, influențați de asemenea și de morfologia locală aplatizată a Depresiunii Candrenilor;

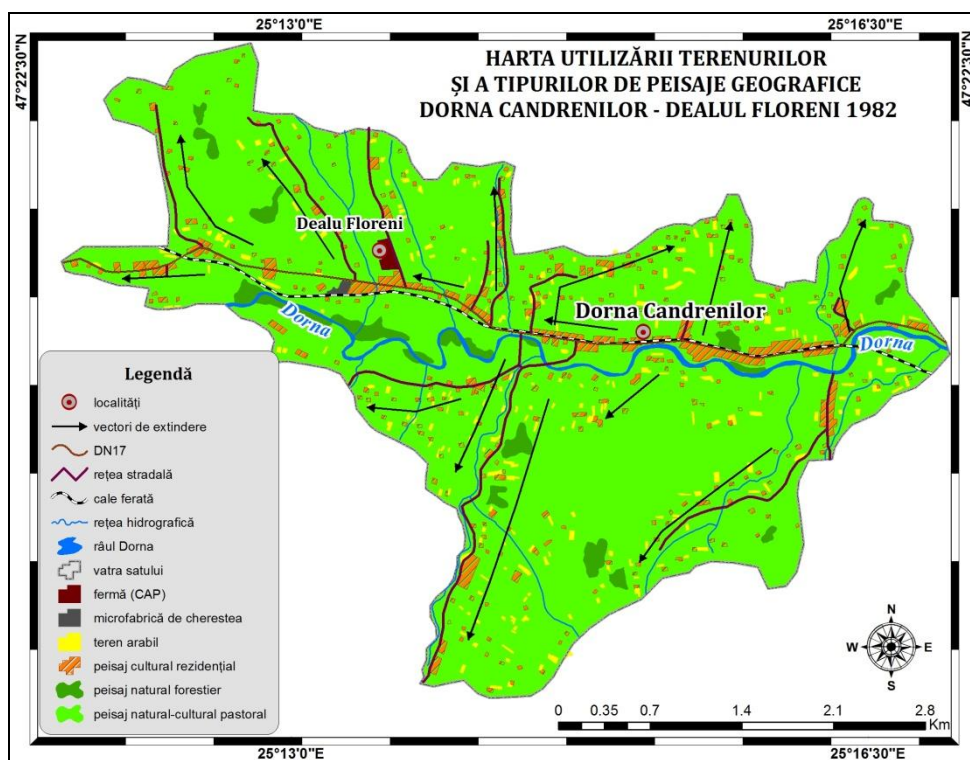

Fig. 2.2.1. Structură peisagistică reprezentată cartografic în Dorna Cadrenilor-Dealul Floreni anul 1982;

Pojorâta în anul 1982

- Mineritul în zonă a necesitat nevoia de amenajare de tip industrial în Pojorâta;

- Abundența peisajului de dominantă verde este clară 77,84 %, din 7,46 km² a vetrei de sat, doar 0,99 adică 13,29 % redă un peisaj antropic;
 - Se păstrează vectorii de extindere a localității prin rețeaua hidrografică și cele de comunicații și dispunerea gospodăriilor în sistem de bretele;

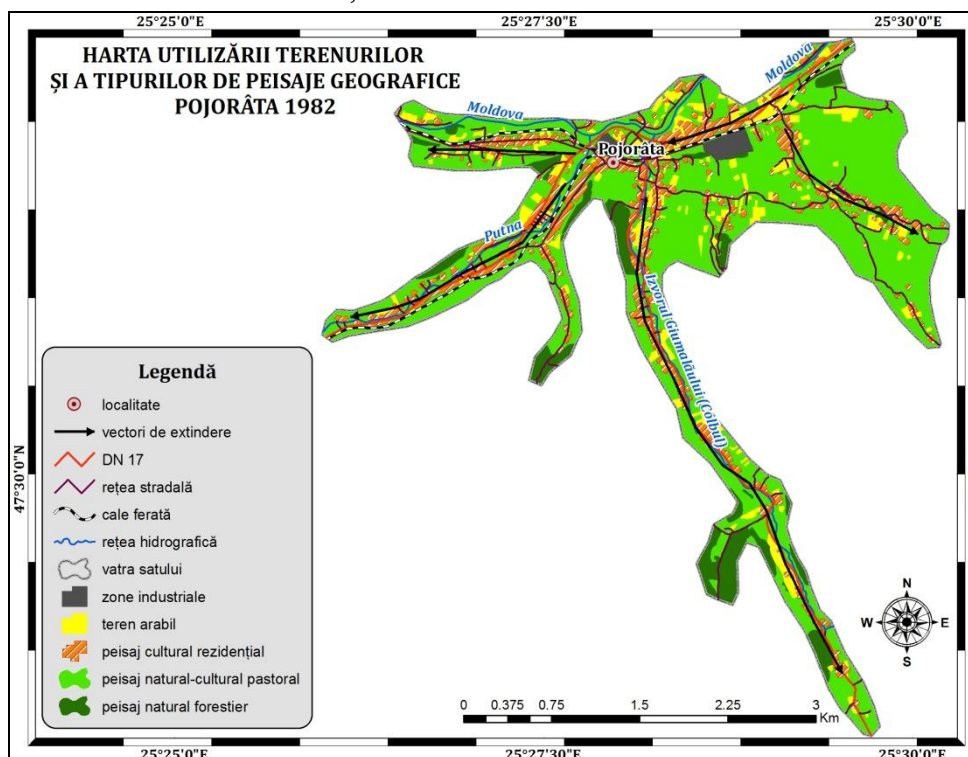

Fig. 2.2.2. Structură peisagistică reprezentată cartografic în Pojorâta anul 1982;

2.2. Situația la nivelul anului 2005

La nivelul anului 2005 România ca și în prezent a fost dominată de un regim al economiei de piață, astfel în structura funcțională și morfologică a localităților studiului de față, au apărut schimbări prin dispariția amplasamentelor ce deserveau economia de stat antedecembristă, sau reconversia unora din ele.

După anul 2000 populația României este în continuă scădere, iar acest lucru este evident atât în Dorna Candrenilor – Dealul Floreni cât și în Pojorâta, dar se evidențiază în schimb extinderea spațiului intravilan și creșterea numărului de locuințe individuale.

Desigur, acest fenomen are loc în concordanță cu factorii geomorfologici locali și factorul de proprietate. Dacă în Dorna Candrenilor – Dealul Floreni extinderea spațiului intravilan are loc în sistem dispersat, extins pe domenii orizontale, datorită suprafețelor plane de tip depresionar, în schimb la Pojorâta

extinderea intravilanului are loc în limita spațiului favorabil oferit de văile montane locale ale Moldovei, Putnei și Izvorului Giumalău.

Turismul rural ia amploare în aceste zone, prin exploatarea resurselor peisajului natural atractiv al zonei montane din Bucovina, și prin valorificarea potențialului tradițiilor și produselor ecologice existente în gospodăriile dornenilor și pojorenilor.

Astfel vom evidenția câteva aspecte ale stadiului de evoluție peisagistică teritorială în cele trei localități la nivelul anului 2005:

Dorna Candrenilor-Dealul Floreni în anul 2005

- Economia de piață post decembristă, a generat declinul economic al industriei și agriculturii specifice socialiste și apariția frișelor economice;
- Este clar vizibilă predominanța peisajului de dominanță verde 88,67%, s-a extins vatra de sat cu 0,38 km², se observă o creștere a ponderii peisajului cultural rezidențial de la 5,69 la 7,41% din totalul suprafeței vetrei de sat, cu o suprafață de 1,08 km²;
- Se păstrează aceiași vectori generatori de extindere a vetrei de sat;

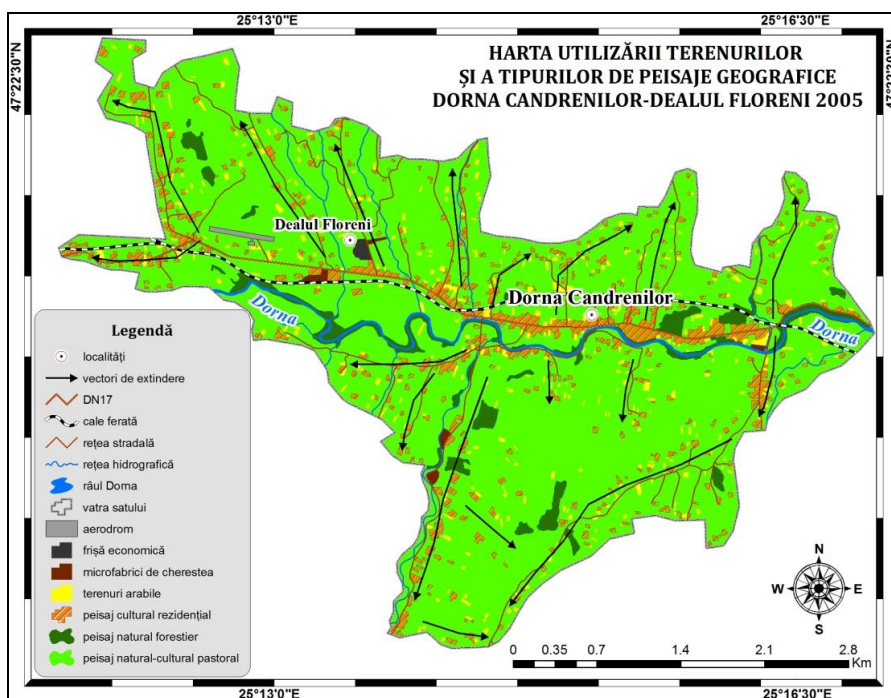

Fig. 2.3.1. Structură peisagistică reprezentată cartografic în Dorna Candrenilor-Dealul Floreni anul 2005;

Fig. 2.3.2. Imagine aeriană ce surprinde localitățile Dorna Candrenilor – Dealul Floreni în vara anului 2004; (foto: Adrian Barascu)

Pojorâta în anul 2005

- Predomină peisajul de dominanță verde, 75,81%, suprafața vetrei de sat nu s-a mai extins însă a crescut ponderea spațiului amenajat în scop rezidențial de la 13,29% la 15,67%, cu o suprafață de 1,17 km²;
- Se păstrează aceiași factori generatori de extindere a vetrei de sat;

Fig. 2.3.3. Imagine aeriană ce surprinde localitatea Pojorâta, vara anului 2005; (sursa: Eximtour)

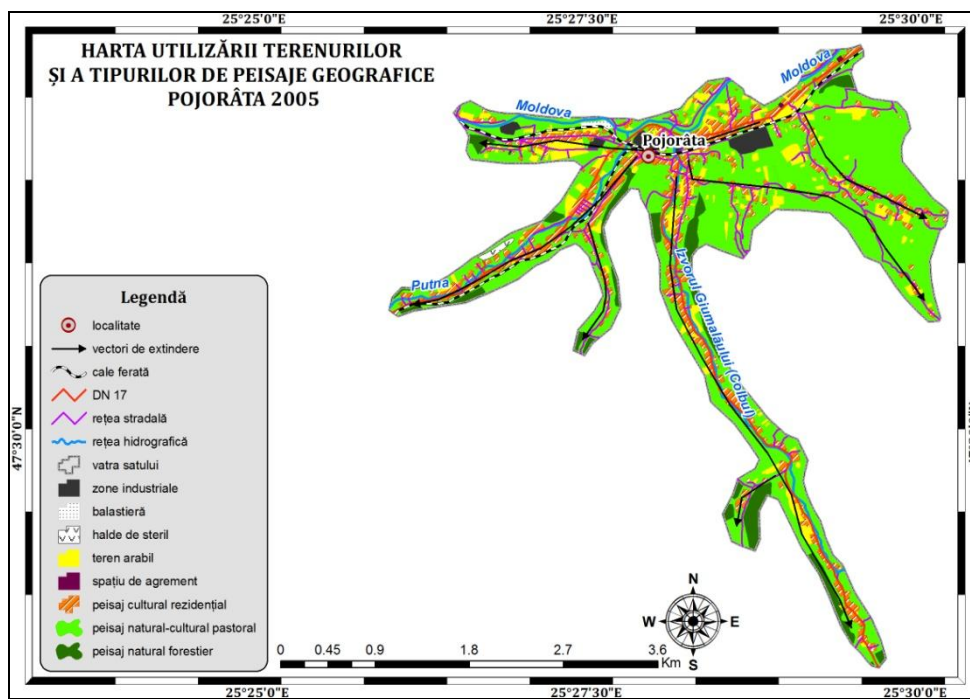

Fig. 2.3.4. Structură peisagistică reprezentată cartografic în Pojorâta anul 2005

CONCLUZII

Analiza peisajelor geografice ale lucrării de față a fost cercetată din perspectivă dinamică, pe baza unor documente cartografice, în așa fel să surprindă modificările esențiale în structura peisajelor geografice ale localităților analizate.

Parametri morfologici, de patrimoniu și politici și-au lăsat amprenta asupra peisajului geografic vizibil într-un anumit moment de analiză.

Peisajul cultural rezidențial a cunoscut o evoluție firească de-a lungul perioadelor de evoluție în conformitate cu creșterea numărului de locuitori.

Peisajul natural-cultural pastoral a constituit din totdeauna o sursă importantă de venit pentru locuitorii zonei de munte ceea ce se și obsevă de-a lungul perioadelor de analiză prin abundența peisajului de dominantă verde în structura peisagistică a localităților Dorna Candrenilor-Dealul Floreni și Pojorâta.

Diferența care face ca acest studiu să expună comparabilitatea se evidențiază prin factorii și sensurile de evoluție teritorială și peisagistică a localităților Dorna Candrenilor – Dealul Floreni în comparație cu Pojorâta.

Astfel în Dorna Candrenilor – Dealul Floreni se întâlnește peisajul tipic dornean extins mult în orizontală în spațiul aplatizat al talvegului depresionar, dispuse în sistem dispersat, în funcție de proprietățile private și accesibilitatea la rețelele de comunicații. De asemenea tipic peisajului dornean este de menționat interferența pitorească între locuințele gospodarilor din zonă și zonele de fânețe naturale cu câpițele de fân vizibile în peisajul rural dornean.

În ceea ce privește Pojorâta zona de intravilan este dispusă mult mai compact de-a lungul firelor de vale în sistem aliniat de bretele cu locuințele adunate spre drum, continuându-se cu anexele gospodărești și livada dispuse dinspre deal spre pădure.

BIBLIOGRAFIE

Chiriță, V. (2003) „*Depresiunea Dornelor, Studiu fizico-geografic*” Editura Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

Drăgușanul I. „*O istorie anecdotică a Bucovinei*” Suceava 2000

Iosep I. (1987) „Considerații istorico-geografice privind evoluția așezărilor omenești din Obcinele Bucovinei”.

Rădoane, N. (2001) „*Geografia fizică a României*” Editura Universității Suceava.

Vasile - Ștefan GRĂMADĂ, Diana - Sofia GRAUR
Univ. „Ștefan cel Mare” Suceava
E-mail: stefan_gramada@yahoo.com
dianasophiagraur@yahoo.com